

ንስዉእ ሙሴ ተስፋሚካኤልን ንመዋቲ ፕሮፈሶር መስፍን ወልደማርያምን ዘራኽብ ናይ ታሪኽ ኣፋትል ብወ. ዓማር

ብዕለት 30 መስከረም 2020፡ ኣብ ዘመናዊት ኢትዮጵያ ብቐሊሉ ዘይርሳዕ ታሪኻዊ ኣሰራት ዝገደፈ ፕሮፈሶር መስፍን ወልደማርያም ኣብ መበል 91 ዕድሜኡ ብምኽንያት ኮሮና-ቫይረስ ኣብ ኣዲስ ኣበባ ከም ዝዓረፈ ብማዕከናት ኢትዮጵያ ክሕበርን ክዝከርን ቀንዩ ኣሎ። ኢትዮጵያውያን ጥራይ ዘይኮኑ ከኣ፡ ቤት ትምህርቲ ዝረገጹ ኤርትራውያን፡ ኣውራ ጸቶም ናይ ዝሓለፈ ዘመን ወለዶታት፡ ኣጸቢቑም ዝዝክርዎ ስም ኢዩ። ብወገኑ፡ እሞ ብዝኾነ ምኽንያት፡ ስም ፕሮፈሶር መስፍን ወልደማርያም ክልዓል እንከሎ፡ ንኤርትራዊ ስዉእ ተጋዳላይ ሙሴ ተስፋሚካኤል ምስኡ ኣዛሚደጮውን እዝክሮ። ኣውራ እዚ ሰሙንጮዚ። ቀንዲ ምኽንያት ናይ ታሪኽ መላግባቦ ዝኾነት ከኣ እታ ሰማያዊት ባንዴራ ኤርትራ ኢያ።

እቲ ጊዜ ኣብ ውሽጢ ዓመተ-ትምህርቲ ናይ 1965-66 ከብዩ፡ ቦታ ፍጻሜ ከኣ ኣብ ኣዲስ ኣበባ ኣብ ናይ ሽዑ ስድስ-ኪሎ ካምፓስ ናይ ቀዳማዊ ሃይለስላሴ ዩኒቨርሲቲ ነይሩ። ናይ ሎሚ ነፍስሃር ፕሮፈሶር መስፍን ወልደማርያም መምህር ጀኦግብራ ብምንባሩ፡ ኣብ ውሽጢ ሓደ ሰፊሕ ክፍሊ/ኣደራሽ ናይ ኣርትሰ-ህንጻ/Arts Building ዝነበረ፡ ንስዉእ ሙሴን ናይ ቀዳማይ ዓመት መምህርቲን ሓደ ጊዜ ኣብ ሰሙን ይምህረና ነበረ።

ስዉእ ሙሴ ተስፋሚካኤል ኩሉ ጊዜ ኣብታ ኣስታት 200 ዝኾኑ ተመሃሮ እትሕዝ ክፍሊ/ኣደራሽ ክንኣቱ እንከሎና ንእሽቶይ ሰንጢ ሓዘ ይኣቱ ነበረ። ሰሙን ሰሙን ዝቐመጡ ሰደቓ (ጠረጴዛ) ይቐይሩ። እተን ናይ ትምህርቲ ደቓይቐ ክሳብ ዝውድኣ ከኣ ንባንዴራ ኤርትራ ኣብ ኮፍ ዘዝበሎ ጠረጴዛ ሓኸኹ ስኢልዋ ይወጽእ። ነቲ ጉዳይ ኣነጮውን እርእዮ ነይረ። ኣመና ምስ በዝሒ ግን ደጋጊመ እንታ ሙሴ ከይንኸሻሕ ከምኡ ኣይትቐጽል፤ ኢላዮ። ኣበይ ክሰምዓኒ።

ሓያለይ ኣዋርሕ ምስ ሓለፈ፡ እሞ እቲ ቅርጻ ናይ ባንዴራ ኤርትራ ምጻኑ ብኢትዮጵያውያን ተመሃሮ ምስ ተፈልጠ፡ ኣመሓዳርቲ ዩኒቨርሲቲጮውን ፈለጠም። እቲ ተግባር ብጊዜ ናይ ጀኦግራፍ ክላስ/ትምህርቲ ምጻኑጮውን ዝበጽሕዎ ይመስል።

ሓደ መዓልቲ ፕሮፈሶር መስፍን ወልደማርያም ኣብቲ ክፍሊ እትው ኢሉ ካብ እተዛረቦ ሓያለይ ነጥብታት ክሳብ ሎሚ ይዝከረኒ። እቲ ግዙፍ ጐተንኡን ብነድሪ ሕርቃን እተለዋወጠ ገጽን እውን

ይርአየኒ። ፕሮፊሶር መስፍን ሸዑ ወዲ 36 ዓመት ነይሩ። ንሕርቃኑ ዘይምቀጽጸሩጭውን ናይ ዕድሜ ጉዳይ ይኸውን።

ፕሮፊሶር መስፍን ምሉእ መዋእሉ ክቱር ኢትዮጵያውነት ዝስምዖን ዝገልጽን ሰብ ነይሩ። ሸዑ ወዲ 20 ዓመት ዝነበረ ሙሴን ዝተረፍና ብጸቱን እውን ኣብ ክቱር ኤርትራዊ ስምዒት ኣቲና ምንባርና ዘየቐለበሉ ይመስል። ፕሮፊሶር መስፍን ነቲ ምሉእ ናይ 45 ደቓይቕ ጊዜ ትምህርቲ/ፕሮፎድ ብኢትዮጵያውነት እናተዛረበ ወዲእዎ። ናይ መግናሕቲ መደረ ነይሩ። ካብቲ ሸዑ ዝበሎ ብሓጺሩ ንምጥቃሱ፡ ካብ ኢትዮጵያ ክትፍለ ምሕሳብ ከንቱ ሕልሚ፣ ምጻኑ ገሊጹ። ቀንዲ ንኢትዮጵያ ንዘለኣለም ሓንቲ ኩይና ዘቐጽላ ዓበይቲ ረጃሒታት ኣሎጭውን ኢሉና። ቀንዲ ካብኡ 1. ሃይማኖት 2. ሓድነት ኣብ ትሕቲ ሓደ ንጉስ 3. ታሪኽን እተዛመደ ቋንቋታትን ምጻኑ ጠቐሱ። እዚ ቅድሚ 55 ዓመታት እተገብረን እተባህለን ነይሩ።

ስወእ ሙሴ ተስፋሚካኤል ብምኽንያት እቲ ኣጸቢቕና እንፈልጦ ሕማቕ ጉዕዞ ታሪኽና፣ ትምህርቲ ክቐጽልን ኣብ ፕሮፊሶርነት ክበጽሕን ኣይከኣለን። ዕጭኡ፡ ከም ዕጫ ናይ ብዙሕ ወለዶታት ኤርትራ ኩይኑ ተሪፉ።

ፕሮፊሶር መስፍን ወልደማርያም መዋእሉ ካብ ዝኾነ ስልጣን ዘይፈርሕ ምንባሩ ይንገረሉ። ንሰብኣዊ መሰል ዜጋታት ኢትዮጵያ ኣብ ምጥባቕ እውን ታሪኽ ሃገሩ እናዘከሮ ክነብር ኢዩ።

እቲ ውዑይን ተባዕን ስወእ ሙሴ ተስፋሚካኤል ካብ ዝኾነ ሓይሊ ዘይፈርሕ፡ ዝመሰሎ ዝዛረብን ዝገብርን ነይሩ። ኣብ ምጥባቕ መሰል ተጋደልዲ ብጸቱጭውን ልክዕ ከምቲ ናይ ፕሮፊሶር መስፍን ትሪ እናርአዩ ይጣበቑ ምንባሩ ይምስከረሉ።

ብዝኾነ፡ ንክልቲኦም ቦቲ ነንሃገሮም ዝገበርዎ ታሪኻዊ ኣበርክቶታትን ናይ ተቐባሪቲ ትብዓትን፡ ዘለኣለማዊ ክብርን ዝኸርን ይግብኡም።

